

ODVRATNE PREDRASUDE

Vedrana je doživjela ono što ne smije niti jedno dijete: "Ti znaš da Cigane treba pred zid"

Piše **Saša Vejnović**, 29. studenoga, 2023. @ 23:40

Vedrana Šajn - 13
Foto: DNEVNIK.hr

Svega tri ispita dijele je od diplome ekonomskog fakulteta. Vlasnica je jedinog radija u državi posvećenog svim nacionalnim manjinama. Organizira brojne manjinske kulturne manifestacije. I da, Vedrana Šajn Romkinja je koja je na svom putu nailazila na odvratne prepreke kakve ne bi smjele postojati u našem društvu.

Vedrana živi u najljepšoj ulici u Pitomači. Bar je ona uvjerena u to. Mala je to, slijepa uličica nedaleko od središta grada u kojoj se smjestilo jedva desetak kuća. Na jednoj od njih nalazi se natpis Vedri radio, jedinstven projekt u Hrvatskoj. Njezin projekt na koji je neizmjereno ponosna.

"Sad smo malo u radovima, nemojte zamjeriti", pozdravlja nas Vedrana Šajn, vlasnica i trenutno jedina zaposlenica svoga internetskog radija namijenjenog svim nacionalnim manjinama u Hrvatskoj. A radovi su u tijeku upravo zbog radija jer kad završe, Vedrana će se slušateljima javljati iz potpuno novog prostora smještenog na gornjem katu obiteljske kuće.

To što je Vedri radio namijenjen nacionalnim manjinama nije slučajnost. Vedrana je vrlo osviještena Romkinja koja svojim projektom želi pomoći sunarodnjacima, ali i svim ostalim manjinama u Hrvatskoj. Iako bi neupučen netko mogao pomisliti da je Vedrana time riješila sve svoje životne probleme, to ni izbliza nije tako.

Vedrana Šajn
(Foto: DNEVNIK.hr)

Vedrana mora raditi još jedan posao da bi njezin radio uopće živio. Trenutačno radi na lokalnom radiju, ali kaže da joj je tamo već najavljen otkaz. Ono što navodi kao razlog zvuči prilično bizarno, no njezina majka Vesna, koja joj je uz oca Vladu najveća podrška, uvjeren je da to ima veze s njezinim porijeklom. "Već je prije radila tamo, godinu dana bila je zaposlena, a onda su joj rekli da je višak. Samo je ona previše pristojna i ne želi o tome tako govoriti", kaže Vesna, koja se povremeno uključi u naš razgovor kada poželi stvari nazvati pravim imenom.

PROČITAJTE I OVO

BORBA S PREDRASUDAMA

Sa 6 godina shvatila je da je drukčija, ali to je dugo skrivala od svih: "Opsovao mi je mater, ali nešto me drugo najviše zaboljelo"

U Pitomači živi puno Roma, a vjerojatno je to razlog zbog kojeg Vedrana tijekom najranijeg djetinjstva nije osjećala da je okolina ne voli. Doduše, naučila je, kaže, da je ljudi malo drukčije gledaju. "Ne samo da Rome gledaju drukčije, oni jesu drukčiji zbog svoga načina života, boje kože..." nabraja Vedrana.

Šok prvi dan škole

Od svojih se vršnjaka doista malo izdvajala. Bila je naprednija od većine pa je tako već s pet godina naučila čitati i pisati.

"Ovdje su ljudi naučili da Romi žive pored njih. Ali Virovitica je nešto drugo", priča nam Vedrana dok joj s lica nestaje širok osmijeh. U Virovitici je upisala srednju ekonomsku školu i već prvog dana doživjela je šok. Jedan joj je vršnjak toga dana prišao, pogledao je u oči i rekao: "Ti znaš da Cigane treba pred zid?"

"Ostala sam šokirana. Za mene je sve to bilo novo, i grad, i škola, i ljudi... i onda se dogodi to. Njegove je riječi čulo još nekoliko učenika u razredu, nitko ništa nije rekao. Te je godine i njegova mama došla u školu da se požali što njezin sin ide s Romkinjom u razred. Što je najbolje, on je iz miješanog braka, otac mu je Hrvat, a majka pripadnica srpske manjine", priča nam Vedrana, koja i danas tog čovjeka, sad u srednjim tridesetim godinama, zna sresti u gradu. Od te prve sramotne uvrede više nikad nisu progovorili.

Vedrana Šajn - 7
(Foto: DNEVNIK.hr)

Ali nije to bio jedini slučaj, čak ne ni najgori, s kojim se susrela u svom životu. Drugi se dogodio također u novom gradu, u Rijeci.

Vedrana je uvijek htjela više pa je nakon srednje škole razmišljala i o fakultetu. I odlučila se za Ekonomski fakultet u Rijeci. Baš je htjela u taj grad, poznat po svojoj širini i otvorenosti prema drugima i drukčijima. U pravilu.

"Niti jedan Rom neće proći..."

Kod jedne profesorice nikako nije mogla proći ispit. Kad ju je pitala u čemu je problem, doživjela je nešto strašno. "Koliko god puta izađeš na ispit, past ćeš. Nijedan Rom neće proći dok sam ja na katedri", prepričava Vedrana profesoričine riječi.

PROČITAJTE I OVO

START S DEBELIM MINUSOM

Toj smo djeci svi pucali u noge odmah nakon poroda: "Prestravljeni tamnopusi dječčić nije primijetio moje suze..."

Tražila je da dekan prisustvuje na ispitu, ali umjesto toga on joj je preporučio da pauzira godinu jer će profesorica možda otići u mirovinu. "Odlučila sam se tada prebaciti u Osijek, gdje sam dobila 17 ispita razlike. Ali tamo je bila potpuno druga priča, tamo mi je dekan rekao: 'Kolegice, vi ćete ovdje diplomirati.'"

Nažalost, njegova se prognoza nije ostvarila. Vedranu od diplome dijele samo tri ispita, ali sve je sigurnija da ih nikad neće položiti. "Jednostavno nemam više vremena ni volje za fakultet."

Vedrana Šajn - 3
(Foto: DNEVNIK.hr)

Teško ih i može imati uz dva posla i još pomaganje roditeljima u obiteljskom poslu. Zapravo, ovo jedno je posao, ali svoj Vedri radio tako ne doživljava. "Moj radio nije posao. To je moja ljubav, ispušni ventil", smije se Vedrana.

Danas ova mlada, ponosna žena ruši predrasude vlastitim primjerom. Pri susretima s romskom djecom oni je prepoznaju kao tetu s televizije. O njoj se snimaju dokumentarci, gostuje u raznim emisijama, upoznaje najvažnije ljude u zemlji... Vedrana je uspjela unatoč predrasudama, uspjela je vlastitom voljom i uz ogromnu podršku svojih roditelja.

AKTUALNO

Sabina Tandara Knezović dobitnica nagrade Saveza Roma: "Ti si naša plava ciganka"

Mnogo je toga što joj daje dodatnu snagu da ostvari svoje planove: "Jedna bivša kolegica svojedobno mi je svisoka govorila da nikad ništa od mene neće biti i da neću daleko dogurati. A nedavno mi se rasplakala i rekla mi da je ponosna na mene."

A možda će biti još ponosnija, kao i svi koji je poznaju, jer Vedrana ne misli stati na radiju i organiziranju kulturnih manifestacija: "Sad na obilježavanju Svjetskog dana romskog jezika u Zagrebu bili su svi ugledni ljudi, sjedili su u prvom redu, bilo ih je tako lijepo vidjeti. Rekla sam tad mami - ja se vidim za koju godinu tamo dolje u prvom redu."

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.